

Antiga Audiència, diumenge 15 de gener de

2006

El aura

Fabián Bielinsky, 2005

Un *thriller* psicològic o bé la fantasia dissecada d'un embalsamador?

La Fantasia realitzada.

Amb *Nueve Reinas*, l'argentí Fabián Bielinsky va debutar com a director l'any 2000 amb molt d'èxit, oferint un producte que s'allunyava del típic cinema del seu país i que ofería una qualitat tècnica remarcable. Ara, cinc anys després, ens torna a demostrar el seu domini de la càmera i de la imatge, a més de continuar utilitzant l'actor Ricardo Darín com a protagonista indiscutible; un dels actors més reconeguts actualment, no només a Argentina sinó a tot el món cinematogràfic de llengua espanyola. Darín és un comodí que qualsevol director pot aprofitar per a no haver de preocupar-se massa per la interpretació. Potser per això aquesta pel·lícula es cuida molt d'oferir una bona imatge i un guió molt compacte, sense fissures; tot i que a vegades l'espectador té la impressió que sap el que succeirà. Però Bielinsky sempre s'avança a la mirada de l'espectador, el

continua sorprenent a mesura que la trama avança. Allò que l'espectador intueix, tot i que moltes vegades s'acompleix, no s'esdevé a la pantalla de la mateixa forma que l'espectador havia pensat. I això s'agraeix, mentre s'està assegut a la butaca.

El protagonista, Esteban Espinosa, interpretat per Darín, és un embalsamador, un dissecador d'animals amb una vida aparentment mediocre, repetitiva i trista; quelcom que queda ben accentuat a través dels recursos tècnics: una atmosfera grisa produïda per una imatge cinematogràfica sempre fosca que provoca una sensació estranya, de somnolència, com un baf recobrint la pantalla o una aureola que entela els ulls. Per acabar-ho d'adobar, la relació amb la seva dona no va gens bé. Esteban, a més a més, pateix atacs d'epilèpsia. Uns atacs que vénen amb previ avís mitjançant una musiqueta, veus llunyanes i

imprecises, records... Pateix el que se'n diu aura epilèptica, d'aquí el títol del film. Però Esteban, tot i saber-ho, no hi pot fer res, queda paralitzat, esperant simplement que arribi l'atac i l'esvaïment... Potser aquesta sensació s'assembla a la que dèiem que experimenta el mateix espectador durant el visionat. Tot queda com anunciat, en aquesta pel·lícula, però no sabem mai quan tindrà lloc allò que hem previst, ni de quina manera es durà a terme. Tampoc ens acaba de quedar clar si aquests atacs epilèptics són una maledicció o bé, al contrari, una espècie de do que accentua les qualitats del protagonista, qualitats com ara la imaginació i una excel·lent i acurada memòria.

Imaginació i memòria són precisament els motors que mouen la trama i que fan que el protagonista s'allunyi sovint de la seva quotidianitat d'embalsamador. Es-

teban es dedica a fantasiejar el com robaria en un banc, en un museu, a qualsevol lloc... La seva capacitat per recordar-se i dominar tots els detalls el fan ser un criminal excel·lent en potència. Tot surt bé, amb exactitud, en el regne de la fantasia... Està tot calculat... Però que succeiria si es trobés en una situació real? Ho ha tingut tot en compte?... I l'epilèpsia? La fantasia roman dissecada per la voluntat de qui imagina, mentre que la realitat és mutable, imprevista... Les seves possibilitats se'ns escapen. És més perfecte que el somni. Més somni que els somnis... No és el mateix embalsamar un animal mort que matar-lo. Els animals, per la seva banda, també tenen cert protagonisme. Els animals morts dissecats per a Esteban, inofensius, sense aparent intervenció a la trama, semblen prendre vida més endavant. Esteban, per sortir de la realitat en què està immers, decideix acompanyar un amic seu a caçar, lluny de la capital. Els animals es tornen ara part activa del film. Estan vius, actuen, participen de l'acció, directa o indirectament, i provoquen els esdeveniments que portaran a Esteban o bé al desastre o bé a la salvació: els cérvols vius que tracta de caçar, el cap d'un cérvol mort penjat d'una paret, en un amagatall dins del bosc, un gos... Tots, vius i morts, reals o imaginats, hi participen. En especial el gos, que amb la seva gran actuació, contribueix a

accentuar l'atmosfera inquietant de què parlàvem anteriorment.

Estem, en definitiva, davant d'una pel·lícula interessant i molt ben filmada, que ens deixarà una sensació estranya produïda pel no saber si allò que veiem és real o bé forma part de la ficció, de la imaginació del protagonista, ja que al final de l'aventura -del somni o de la realitat viscuda com un somni- Esteban torna al seu estudi, on tota aquesta realitat roman fixada en els cossos dels animals morts que, no obstant, sembla que es moguin, que mosseguin... Allà es troben la realitat i la fantasia en el mateix punt, un punt estàtic. Ambdues experiències formen part de la mateixa esfera, de la mateixa Realitat (en majúscules, per tal de diferenciar-la de l'altra). Tot pertany al mateix racó de la nostra *psique*. La línia és molt tènue.

Si hi ha alguna cosa que se li pugui retreure a aquesta pel·lícula, obviant potser altres detalls sense importància, és la música. La música, tot i que contribueix moltes vegades a introduir l'espectador en la trama, és abusiva. És a dir, que apareix massa sovint i gairebé sempre en els moments on no hi ha diàlegs, durant els silencis. La música tapa els silencis, i això resulta ser una agressió de cara a l'espectador, perquè és precisament allà on té temps de trobar-se i d'immergir-se en la ficció. Els silencis són les esclertes per on cobra vida

l'espectador. Si la música cobreix sempre els silencis, l'espectador roman dissecat a la butaca... I una pel·lícula funciona realment, sense trucs ni trampes, si funciona en els silencis.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Fabián Bielinsky.

Guió: Fabián Bielinsky.

Producció: Pablo Bossi, Gerardo Herrero, Mariela Besuievsky i Samuel Hadida.

Música: Lucio Godoy.

Fotografia: Checco Varese.

Muntatge: Alejandro Carrillo Penovi i Fernando Pardo.

Direcció artística: Mercedes Alfonsín.

Vestuari: Marisa Urruti.

País: Espanya, Argentina i França.

Any: 2005.

Duració: 134 min.

Equip Artístic

Ricardo Darín (Esteban Espinosa)

Dolores Fonzi (Diana)

Alejandro Awada (Sontag)

Pablo Cedrón (Sosa)

Jorge D'Elía (Urien)

Manuel Rodal (Dietrich)

Rafael Castejón (Vega)

Walter Reyno (Montero)

Nahuel Pérez Biscayart (Julio)

Filmografia

2005

El Aura

2000

Nueve Reinas